

Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

PRAHA 2017

Obsah

ÚVOD.....	3
1. ZÁKLADNÍ RÁMEC VZDĚLÁVÁNÍ	4
2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
3. KOORDINACE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU.....	8
4. SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÍKŮ	8
4.1. ÚROVNĚ VZDĚLÁVÁNÍ.....	8
4.2. CÍLOVÉ SKUPINY VZDĚLÁVÁNÍ	10
4.3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	10
4.4. SYSTÉMOVÉ ŘEŠENÍ PŘÍSTUPU K CÍLOVÝM SKUPINÁM VE VZDĚLÁVÁNÍ.....	11
4.5. VZDĚLÁVACÍ MODULY.....	17
4.6. LEKTOŘI	18
5. FINANČNÍ A MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	18
6. ÚKOLY PRO OPTIMALIZACI SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ A JEHO DALŠÍHO ROZVOJE.....	19
7. ZÁVĚR.....	20
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	21
PŘÍLOHY.....	22
PŘÍLOHA Č. 1	22
PŘÍLOHA Č. 2	23
PŘÍLOHA Č. 3	27

Úvod

System vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení v České republice byl nastaven v roce 1999 přijetím „Strategie vzdělávání v oblasti krizového řízení“. V návaznosti na tento výchozí dokument byla pro zahájení realizace vzdělávacího procesu zpracována první podrobná „Koncepte vzdělávání v oblasti krizového řízení“, která byla schválena usnesením Bezpečnostní rady státu č. 211 ze dne 25. září 2001. Z nutnosti reagovat na nové legislativní normy, a z nich vyplývající opatření pro vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení, byla v roce 2004 provedena aktualizace této koncepte. Aktualizovaná „Koncepte vzdělávání v oblasti krizového řízení“ byla schválena usnesením Bezpečnostní rady státu č. 14 ze dne 16. listopadu 2004 a v plné míře nahradila předchozí koncepci z roku 2001.

S ohledem na měnící se potřeby společnosti dochází i ke změnám požadavků kladených na vzdělávání odborníků. Z tohoto důvodu byl „Konceptí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030“ stanoven mimo jiné úkol „Cestou meziresortní pracovní skupiny analyzovat stávající systém výchovy a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva (vzdělávání obyvatelstva, odborníků, učitelů, lektorů atp.), navrhnout systémové změny a opatření k odstranění stávajících nedostatků a tento systém legislativně zakotvit“. Tento úkol byl následně konkretizován ve „Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015“, kterou schválila vláda České republiky usnesením č. 977 dne 2. prosince 2015.

Výše uvedeným usnesením bylo uloženo Ministerstvu vnitra do roku 2020 „Optimalizovat pravidla vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti tak, aby odpovídala novým trendům a potřebám současné společnosti“. Součinnost na plnění úkolu byla stanovena meziresortní pracovní skupině Výboru pro civilní nouzové plánování ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti.

Ke splnění výše uvedeného úkolu meziresortní pracovní skupina zpracovala podrobnou „Analýzu současného stavu vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení“. V souladu s poznatky získanými analýzou byla provedena aktualizace stávající koncepte, která nově nastavuje pravidla vzdělávání tak, aby odpovídala současným trendům, legislativě a vývoji v této oblasti.

1. Základní rámec vzdělávání

Základní rámec vzdělávání odborníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je v České republice upraven následujícími zákony:

- zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Konkrétní pravidla, podrobnosti systému a požadavky na vzdělávání odborníků pak upravují prováděcí právní předpisy výše uvedených zákonů a další související předpisy, normy a dokumenty nelegislativní povahy např.:

- vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky,
- vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů,
- usnesení vlády ze dne 26. října 2015 č. 865, o Rámcových pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech,
- usnesení vlády ze dne 5. října 2011 č. 734, k začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult,
- Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha),
- Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti schválené usnesením Bezpečnostní rady státu č. 32 ze dne 3. července 2007,
- Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 9 ze dne 29. října 2015, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání státních zaměstnanců ve služebních úřadech.

Působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a povinnosti právnických osob pro realizaci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je dále upravena následujícími zákony:

- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Cílem Koncepte vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je:

1. nastavit systémové řešení přípravy osob v předmětné oblasti,
2. stanovit koordinaci vzdělávacího procesu,
3. stanovit cílové skupiny vzdělávání,
4. stanovit formy vzdělávání,
5. určit základní obsahové rámce pro jednotlivé cílové skupiny,
6. specifikovat jednotlivé úrovně vzdělávání,
7. nastavit systém přípravy a vzdělávání lektorů,
8. stanovit způsob finančního, organizačního a materiálního zabezpečení vzdělávání.

Koncepce zahrnuje z hlediska věcného zaměření vzdělávání odborníků oblast krizového řízení, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému, požární ochrany, hospodářských opatření pro krizové stavy, kritické infrastruktury, obrany státu, ochrany ekonomiky, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Vzdělávání je uskutečňováno v těchto 4 fázích:

- a) identifikace vzdělávacích potřeb,
- b) plánování vzdělávání,
- c) realizace vzdělávacího procesu a
- d) vyhodnocení výsledků vzdělávání.

2. Analýza současného stavu vzdělávání

V rámci přípravných prací pro zpracování nové „Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení“ byla zpracována podrobná analýza současného stavu vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení za využití metody SWOT a metody dotazníkového průzkumu. Podle současné Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení, č. j. 5279/04, (schválena usnesením Bezpečnostní rady státu č. 14 ze dne 16. listopadu 2004) byly analyticky posuzovány jednotlivé cílové skupiny vzdělávání.

Nad rámec stávající koncepce byly podrobeny analýze vzdělávací aktivity a činnosti, které dotčené orgány veřejné správy vykonávají v oblasti krizového řízení směrem ke studentům a akademickým pracovníkům vysokých škol, kde je vyučována problematika ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Pro každou cílovou skupinu byly meziřesortní pracovní skupinou Výboru pro civilní nouzové plánování ke koordinaci procesu vzdělávání v oblasti bezpečnosti identifikovány nejvýznamnější silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby a provedena jejich prioritizace prostřednictvím párového porovnání. Četnost výskytu jednotlivých faktorů byla komparována za pomoci Paretovy analýzy.

Pro další postup byly rozpracovány ty faktory, jejichž splněním bylo pokryto alespoň 80% stanovených cílů pro jednotlivé skupiny vzdělávání. Stanovením hodnoty vzájemného působení vybraných faktorů bylo získáno pořadí jejich důležitosti. Faktory nejčastěji se vyskytující a s nejvýznamnějším vlivem na splnění stanoveného cíle jsou uvedeny v následujícím grafickém vyjádření.



Obr. č. 1 – Nejčastěji se vyskytující faktory v analýze

Byl vypracován dotazník pro vybrané ústřední správní úřady, krajské úřady a všechny HZS krajů, jehož cílem bylo zjistit, jaké formy, v jakých oblastech a časových intervalech realizují vzdělávání pro stanovené cílové skupiny. Součástí dotazníku bylo i zjištění množství vynakládaných finančních prostředků pro jednotlivé cílové skupiny.

Dotazník vyplnilo 14 ředitelství HZS krajů a jeden vybraný územní odbor každého HZS kraje. Dotazník na úrovni územních odborů nevyplnily pouze HZS Karlovarského kraje a HZS hl. m. Prahy, a to s ohledem na strukturu organizace řízení na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení v kraji. Dotazník dále vyplnily vybrané 4 krajské úřady (Olomouckého kraje, Královéhradeckého kraje, Středočeského kraje a Moravskoslezského kraje) a Magistrát hl. m. Prahy. Na základě písemné žádosti ministra vnitra vyplnilo dotazník 8 ústředních správních úřadů (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zahraničních věcí a Správa státních hmotných rezerv). Dotazníky byly vyplněny pouze za oblast působnosti

(realizovanou vzdělávací činností) ústředního správního úřadu. Vzdělávací činnost realizovaná přímo řízenými organizacemi nebyla ve vyhodnocení zohledněna.

Součástí materiálu bylo podrobné vyhodnocení analytické části v oblasti legislativy, cílových skupin, forem vzdělávání, odbornosti, lektorství, finančního a materiálního zabezpečení a stanovena opatření ke zlepšení systému vzdělávání odborníků.

Analýza byla na základě doporučení meziresortní pracovní skupiny předložena ke schválení Výboru pro civilní nouzové plánování. K tomuto materiálu výbor přijal usnesení č. 421 ze dne 7. prosince 2016.

3. Koordinace vzdělávacího procesu

Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení metodicky usměrňuje a řídí Ministerstvo vnitra. Na činnostech spojených se vzděláváním se podílejí ostatní ústřední správní úřady podle svých kompetencí a působnosti.

K řešení složitých odborných otázek spojených se vzdělávacím procesem v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je na úrovni Výboru pro civilní nouzové plánování zřízena meziresortní pracovní skupina. Tato pracovní skupina je složená ze zástupců Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR, odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Správy státních hmotných rezerv a Policejního prezidia ČR. Činnost meziresortní pracovní skupiny řídí Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, a je svolávána ad-hoc podle aktuální potřeby.

4. Systém vzdělávání odborníků

4.1. Úrovně vzdělávání

Systém přípravy osob v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení tvoří dvě základní úrovně vzdělávání:

První úroveň - profesní vzdělávání kvalifikační probíhá cestou získání kvalifikace nebo zvýšení kvalifikace vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání

v bakalářském či magisterském studijním programu nebo ve vyšších studijních programech.

a) Vyšší odborné vzdělání

Je určeno pro získání požadovaného kvalifikačního stupně vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Realizace je zabezpečena cestou vyšších odborných škol příslušného stupně s akreditací na problematiku ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Obsah předmětových bloků studijních programů je uveden v příloze č. 1.

b) Vysokoškolské vzdělání

Je určeno pro získání vysokoškolského vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Realizace je zabezpečena cestou vysokých škol s akreditací na problematiku ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Obsah předmětových bloků studijních programů je uveden v příloze č. 1.

Profesní vzdělávání kvalifikační je zabezpečováno formou akreditovaných vzdělávacích a studijních programů škol. Na jejich zpracování se podílejí příslušné ústřední správní úřady podle oblasti své působnosti.

Druhá úroveň - další profesní vzdělávání je určeno pro cílové skupiny pracovníků se zaměřením na:

- prohloubení kvalifikace potřebné k výkonu funkce nebo činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, její udržování a pravidelná aktualizace odborných znalostí včetně získávání a prodlužování odborné způsobilosti opravňující k výkonu určených činností;
- doplnění potřebných znalostí z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení pro konkrétní funkce nebo činnosti, jejich udržování a pravidelná aktualizace.

Další profesní vzdělávání zabezpečují zejména právnické nebo fyzické osoby, již byla ke vzdělávací činnosti udělena akreditace Ministerstva vnitra, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem vnitra nebo územní samosprávný celek, jemuž byla udělena akreditace Ministerstva vnitra.

4.2. Cílové skupiny vzdělávání

Ve shodě s existujícím legislativním rámcem a ve shodě s aktuálními potřebami vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení jsou jako relevantní stanoveny následující cílové skupiny:

- a) úředníci územních samosprávných celků¹⁾
- b) státní zaměstnanci²⁾
- c) osoby, jejichž služební vztahy se řídí zvláštními právními předpisy pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory³⁾
- d) zaměstnanci právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž pracovní náplň je dotčena povinnostmi ve vztahu ke krizovému a obrannému plánování a ochraně obyvatelstva
- e) volení funkcionáři „vyžadující individuální přístupy“
- f) styční bezpečnostní zaměstnanci subjektů kritické infrastruktury
- g) studenti vysokých škol vzdělávající se v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení
- h) akademičtí pracovníci vysokých škol vyučující v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a akademičtí pracovníci vyučující budoucí učitele - studenty pedagogických fakult
- i) pedagogičtí pracovníci mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol vyučující bezpečnostní témata

4.3. Formy vzdělávání

Ke vzdělávání stanovených cílových skupin jsou využívány následující formy vzdělávání:

1. pořádání instrukčně metodických zaměstnání, vzdělávacích kurzů nebo školení
2. jednorázové přednášky na vyžádání

¹⁾ Zákon č. 312/2002 Sb.

²⁾ Zákon č. 234/2014 Sb.

³⁾ Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, atd.

3. audio - video/multimediální projekce
4. cvičení složek IZS nebo orgánů krizového řízení
5. praktické ukázky techniky a činnosti složek IZS nebo orgánů krizového řízení
6. jednorázové exkurze na pracovištích složek IZS nebo orgánů krizového řízení
7. realizace projektů na rozvoj vzdělávání v oblasti bezpečnosti
8. publikační činnost
9. e-learning
10. stáže, vykonání praxe na pracovištích složek IZS nebo orgánů krizového řízení
11. vedení, konzultace, oponentura diplomových a jiných prací studentů vysokých škol a dalších škol
12. výuka v akreditovaných studijních programech na vyšších odborných školách a vysokých školách

4.4. Systémové řešení přístupu k cílovým skupinám ve vzdělávání

Ve shodě s cílem koncepce je systémové řešení vzdělávání, s ohledem na jednotlivá specifika a potřeby individuálních přístupů k cílovým skupinám, nastaveno následovně:

a) úředníci územních samosprávných celků

Vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, zajišťujících výkon správní činnosti při ochraně obyvatelstva a krizovém řízení a při přípravě a realizaci hospodářských opatření pro krizové stavy, se realizuje podle "Rámcových pravidel" schválených usnesením vlády ČR č. 865 ze dne 26. října 2015.

V rámci této cílové skupiny se jedná zejména o:

- vedoucí úřadu; prokazují se zvláštní odbornou způsobilostí jen z obecné části, která zahrnuje znalosti a dovednosti v oblasti řízení úředníků. Rozsah doporučených znalostí a dovedností vedoucího úřadu v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení odpovídá vzdělávacím modulům A, C, G;

- vedoucí úředníky s obecnou odpovědností; prokazují se zvláštní odbornou způsobilostí z obecné a zvláštní části. Obecná část zahrnuje znalosti a dovednosti v oblasti řízení úředníků. Zvláštní část zahrnuje přehled o činnostech vykonávaných podřízenými

úředníky. Rozsah potřebných znalostí a dovedností vedoucího v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení odpovídá vzdělávacím modulům A, C, G;

- vedoucí úředníky, kteří řídí úředníky vykonávací správní činnosti při ochraně obyvatelstva a krizovém řízení a při přípravě a realizaci hospodářských opatření pro krizové stavy; prokazují se zvláštní odbornou způsobilostí z obecné části a ze zvláštní části alespoň pro jednu ze správních činností, vykonávaných jim řízenými úředníky, určenou vedoucím úřadu. Rozsah nezbytných znalostí a dovedností pro výkon výše uvedených správních činností odpovídá vzdělávacím modulům A až I;

- úředníci zajišťující výkon správní činnosti při ochraně obyvatelstva a krizovém řízení a při přípravě a realizaci hospodářských opatření pro krizové stavy; prokazují se zvláštní odbornou způsobilostí z obecné a zvláštní části. Rozsah nezbytných znalostí a dovedností pro výkon těchto správních činností odpovídá vzdělávacím modulům v rozsahu A až I v rámci prohlubování kvalifikace (příprava a ověření Zvláštní odborné způsobilosti – zvláštní část, další průběžné vzdělávání).

Prohlubování kvalifikace poskytuje právnická nebo fyzická osoba oprávněná ke vzdělávací činnosti podle zvláštního předpisu, jíž byla udělena akreditace, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem vnitra nebo územní samosprávný celek, jemuž byla udělena akreditace.

b) státní zaměstnanci

Vzdělávání státních zaměstnanců v oboru státní služby (č. 31 - Vnitřní pořádek a bezpečnost státu, 32 - Krizové řízení, ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém, 63 - Zabezpečování obrany státu a správa vojenských Újezdů a 64 - Hospodářská opatření pro krizové stavy a správa státních hmotných rezerv) je vymezeno „Rámcovými pravidly“, schválenými služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 9 ze dne 29. října 2015.

Všichni státní zaměstnanci jsou povinni úspěšně vykonat úřednickou zkoušku. Stanoveny jsou některé výjimky, které vymezuje zákon o státní službě. Úřednická zkouška je tvořena částí obecnou a částí zvláštní. Provedení zvláštní části úřednické zkoušky zabezpečuje ústřední správní úřad ve spolupráci se služebním úřadem. Zvláštní část

se zaměřuje na vědomosti, schopnosti a odbornou připravenost potřebnou k výkonu činnosti, kterou v konkrétním oboru služby na služebním místě státní zaměstnanec vykonává.

V rámci této cílové skupiny se jedná zejména o:

- vedoucí služebních úřadů; rozsah doporučených znalostí a dovedností vedoucího služebního úřadu v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení odpovídá vzdělávacím modulům A, C, G;
- představené s obecnou odpovědností; rozsah znalostí a dovedností v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení odpovídá vzdělávacím modulům A, C, G;
- představené, kteří řídí státní zaměstnance vykonávající činnosti v oboru státní služby č. 31, 32, 63 a 64; rozsah znalostí a dovedností odpovídá vzdělávacím modulům A, B, C, E, F a G;
- státní zaměstnance v oboru státní služby č. 31, 32, 63 a 64; rozsah potřebných znalostí a dovedností nezbytných v oboru státní služby odpovídá vzdělávacím modulům v rozsahu A až I.

Ministerstvo vnitra koordinuje vzdělávání státních zaměstnanců a připravuje vzdělávací programy. Konkrétní rozsah prohlubování vzdělání státního zaměstnance určuje služební orgán.

c) osoby, jejichž služební vztahy se řídí zvláštními právními předpisy pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory (např. HZS ČR, AČR, PČR atd.)

Rozsah potřebných znalostí a dovedností nezbytných pro výkon činnosti na služebním místě v rámci organizace na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení odpovídá vzdělávacím modulům v rozsahu A až I. Prohlubování kvalifikace (získání a obnovování osvědčení o odborné způsobilosti, služební zkouška, průběžné vzdělávání) probíhá v rámci procesu celoživotního vzdělávání podle zvláštních právních předpisů a interních aktů řízení dané organizace.

d) zaměstnanci právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž pracovní náplň je dotčena povinnostmi ve vztahu ke krizovému a obrannému plánování a ochraně obyvatelstva

Doporučený rozsah znalostí a dovedností nezbytných pro činnosti ve vztahu ke krizovému a obrannému plánování a ochraně obyvatelstva odpovídá vzdělávacím modulům A, B, C, F, G.

Vzdělávání této cílové skupiny probíhá nepravidelně, pouze podle aktuální potřeby, a s ohledem na předmět podnikatelské činnosti jednotlivých právnických a podnikajících fyzických osob (subjekty hospodářské mobilizace, zpracovatelé plánů krizové připravenosti, zpracovatelé vnějších havarijních plánů, atd.). Vzdělávání probíhá formou kurzů nebo jednodenních školení.

Vzdělávání zaměstnanců orgánů ochrany veřejného zdraví, poskytovatele zdravotnické záchranné služby a poskytovatele lůžkové zdravotní péče v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení zabezpečuje Ministerstvo zdravotnictví nepravidelně, pouze podle aktuální potřeby, a s ohledem na aktuální vývoj bezpečnostní situace v ČR nebo změny v právních předpisech. Vzdělávání probíhá formou kurzů, jednodenních školení nebo odborně zaměřených seminářů.

Rozsah znalostí a dovedností nezbytných pro činnost těchto zaměstnanců odpovídá vzdělávacímu modulu A, B, C, G a H. U zaměstnanců poskytovatele lůžkové péče a orgánů ochrany veřejného zdraví je rozsah znalostí doplněn navíc o vzdělávací modul F a poskytovatele zdravotnické záchranné služby o vzdělávací modul I.

e) volení funkcionáři

Jedná se zejména o starosty obcí, starosty obcí s rozšířenou působností, primátory statutárních měst a hejtmany. Dále např. o vybrané členy Parlamentu ČR, Kanceláře prezidenta republiky, České národní banky a funkcionáře uvedené v ustanovení § 2 zákona č. 234/2014 Sb.

Odborná příprava starostů obcí, starostů obcí s rozšířenou působností a primátorů statutárních měst probíhá zpravidla jedenkrát za volební období. Školení organizuje

a provádí HZS ČR v součinnosti s dotčenými rezorty, dalšími složkami IZS a orgány územní správy a samosprávy.

Doporučený rozsah znalostí odpovídá vzdělávacím modulům A až I.

f) styční bezpečnostní zaměstnanci subjektů kritické infrastruktury

Doporučený rozsah znalostí a dovedností nezbytných pro činnosti styčního bezpečnostního zaměstnance subjektu kritické infrastruktury odpovídá vzdělávacímu modulu I.

Průběžné vzdělávání probíhá formou kurzů nebo školení, které pro styčné bezpečnostní zaměstnance u právnických a podnikajících fyzických osob organizují dotčené ústřední správní úřady podle gesce za jednotlivá odvětví kritické infrastruktury. Vzdělávání může poskytovat také akreditovaná vzdělávací instituce. Vzdělávání se týká i určených styčných bezpečnostních zaměstnanců ve státní správě.

g) studenti vysokých škol vzdělávající se v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Vzdělávání studentů vysokých škol v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je realizováno (uskutečňováno) v rámci studijních programů. Vysoké školy zřízené dle zákona č. 111/1998 Sb., při akreditaci studijních programů vycházejí z platného „Společného minima pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“. V současné době platí společné minimum, které bylo schváleno usnesením Bezpečnostní rady státu č. 32 ze dne 3. července 2007. V případě akreditace studijních programů zaměřených na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti je podmínkou pro udělení akreditace studijního programu kladné stanovisko Ministerstva obrany i Ministerstva vnitra.⁴⁾

Ke vzdělávání studentů jsou, mimo akademických pracovníků vysokých škol, využíváni i externí odborníci, kteří se nejčastěji podílejí na lektorské a konzultační činnosti, vedení nebo oponenturách bakalářských a diplomových prací, dále na spolupráci při tvorbě

⁴⁾ Ustanovení § 78 zákona č. 111/1998 Sb.

vzdělávacích programů a jiných studijních opor nebo obsahové náplni předmětů a zejména na praktické výuce.

h) akademičtí pracovníci vysokých škol vyučující v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a akademičtí pracovníci vyučující budoucí učitele - studenty pedagogických fakult

K výměně informací a zkušeností mezi akademickou obcí, výzkumnými pracovišti a aplikační sférou jsou na úrovni dotčených ministerstev organizovány pravidelně (minimálně jednou za rok) odborné semináře zaměřené na aktuální problematiku z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Takto je vytvořen systém vzájemné komunikace, kterým se usiluje o maximální sjednocení přístupu k výuce ochrany obyvatelstva a krizového řízení na vysokých školách.

Doporučený rozsah znalostí a dovedností pro akademické pracovníky vyučující ochranu obyvatelstva a krizové řízení odpovídá vzdělávacím modulům v rozsahu A až I. Doporučený rozsah znalostí a dovedností pro akademické pracovníky vyučující budoucí učitele - studenty pedagogických fakult odpovídá vzdělávacímu modulu J.

i) pedagogičtí pracovníci mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol vyučující bezpečnostní témata

Pedagogickým pracovníkem se rozumí ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (školský zákon). Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.⁵⁾

System vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá ve dvou rovinách:

- v rámci vysokoškolského studia a

⁵⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pro vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků na vysokých školách schválila vláda ČR usnesením č. 734 ze dne 5. října 2011 začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult.

Doporučený rozsah znalostí a dovedností pro pedagogické pracovníky mateřských, základních, středních škol a vyšších odborných škol vyučující bezpečnostní témata odpovídá vzdělávacímu modulu J.

Pro stávající učitele, kteří si potřebují doplnit kvalifikaci, jsou určeny kurzy Národního institutu pro další vzdělávání nebo kurzy pořádané HZS ČR, které mají akreditaci Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy.

4.5. Vzdělávací moduly

Pro potřeby vzdělávání stanovených cílových skupin budou příslušnými ústředními správními úřady podle oblasti jejich působnosti nově zpracovány tyto vzdělávací moduly:

- MODUL A; krizové řízení při nevojenských krizových situacích (gesce MV)
- MODUL B; obrana státu (gesce MO)
- MODUL C; ochrana obyvatelstva (gesce MV)
- MODUL D; financování bezpečnosti a ochrana ekonomiky (gesce MF)
- MODUL E; vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek (gesce MV)
- MODUL F; hospodářská opatření pro krizové stavy (gesce SSHR)
- MODUL G; integrovaný záchranný systém a požární ochrana (gesce MV)
- MODUL H; krizové řízení v oblasti zdravotnictví (gesce MZ)
- MODUL I; kritická infrastruktura (gesce MV)
- MODUL J; ochrana obyvatelstva a krizové řízení pro pedagogické pracovníky (gesce MV)

Obsah jednotlivých vzdělávacích modulů je uveden v příloze č. 2. Postup a způsob zpracování nových vzdělávacích modulů, včetně nastavení pravidel průběžné aktualizace a jejich distribuce, stanoví meziresortní pracovní skupina Výboru pro civilní nouzové plánování ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti.

4.6. Lektori

K zabezpečení kvalitního a efektivního vzdělávání cílových skupin je nezbytné v nastaveném systému vzdělávání zajišťovat také kompetentní a odborně připravené lektory/školitele jako nositele informací, znalostí a zkušeností v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Pro lektory/školitele je proto potřeba:

- zabezpečovat optimální podmínky pro jejich lektorskou činnost a pro jejich další rozvoj,
- zavést příslušné formy jejich vzdělávání,
- zajistit pravidelnou informační podporu lektorů,
- umožnit jim získání lektorských dovedností prostřednictvím kurzu nebo získání pedagogického minima potřebného vzdělání v oblasti pedagogiky a psychologie,
- poskytovat jim nezbytné výukové materiály - skripta, publikace atp.,
- umožnit jim účast na odborných seminářích, konferencích a veletrzích atp.,
- umožnit jim účast na stážích na jiných odborných pracovištích v jimi řešené odborné oblasti, případně studijní pobyt nebo stáž v zahraničí,
- hledat způsoby a možnosti finančního a morálního ocenění jejich práce v rámci motivace.

Pro potřeby vzdělávání jednotlivých cílových skupin bude vytvořena komplexní databáze lektorů/školitelů. Do databáze budou zařazeny osoby, které budou splňovat stanovená kritéria odbornosti, praxe, jazykové vybavenosti a prezentační dovednosti. Způsob a postup zpracování databáze, včetně průběžné aktualizace údajů, stanoví meziresortní pracovní skupina VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti. Databázi bude spravovat Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR.

5. Finanční a materiální zabezpečení

Finanční náklady na vzdělávání státních a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech se pokrývají z vyčleněných finančních prostředků na vzdělávání v rámci jednotlivých kapitol státního rozpočtu. Finanční náklady na vzdělávání úředníků územních samosprávných celků se pokrývají ze schválených finančních prostředků na vzdělávání v rámci rozpočtů územních

samosprávných celků. U ostatních pracovníků je postupováno obecně podle příslušných předpisů⁶⁾ jednotlivých subjektů. Potřebné množství finančních prostředků na vzdělávání si dotčené orgány státní správy a územní samosprávy dopředu plánují v jednoletých cyklech.

Pro zlepšení stávajících materiálních podmínek vzdělávání se doporučuje využít vícezdrojové financování například pomocí strukturálních fondů Evropské unie. Prostřednictvím těchto finančních prostředků je možné vybudovat potřebná společná vzdělávací centra a realizovat rozvoj moderních metod vzdělávání (např. e-learning) ve spolupráci s výzkumnými, vědeckými a pedagogickými pracovišti.

6. Úkoly pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje

Pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení jsou stanoveny úkoly:

Úkol číslo	Obsah	Termín	Odpovědnost - součinnost
1.	Vydat nové studijní texty – moduly pro vzdělávání stanovených cílových skupin.	červen 2019	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady
2.	Aktualizovat „Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“ schválené usnesením BRS č. 32 ze dne 3. července 2007.	prosinec 2020	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady
3.	Vytvořit databázi lektorů pro vzdělávání jednotlivých cílových skupin.	prosinec 2018	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady
4.	Zpracovat průběžnou „Zprávu o zhodnocení průběhu plnění koncepce“.	2018 a dále každé 3 roky společně se „Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR“	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

⁶⁾ např. zákon č. 262/2006 Sb.

Dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady ve spolupráci s výzkumnými a vědeckými pracovišti a kraji, v rámci realizace procesu vzdělávání, vykonávají mimo jiné tyto činnosti:

- Vytváří a realizují odborné (specializační) kurzy pro cílové skupiny na základě identifikovaných potřeb.
- Organizují cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení jako součást přípravy odborníků zvyšující jejich praktické zkušenosti, znalosti a dovednosti.
- Využívají a rozvíjejí možnosti e-learningu nebo jiných moderních metod vzdělávání k získání základních teoretických znalostí a informací z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.
- Rozvíjejí a přizpůsobují mezinárodní spolupráci při výměně zkušeností a znalostí expertů aktuálním potřebám.
- Spolupracují s vysokými školami vyučujícími ve studijních oborech problematiku ochrany obyvatelstva a krizového řízení.
- Vědu a výzkum v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení propojují s aktuálními potřebami vzdělávání a zažitou praxí za účelem realizace společných projektů.

7. Závěr

Navrhované systémové řešení procesu vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení respektuje existující legislativní rámec. Jeho realizace je jednou z priorit krizového řízení v České republice. Systematická příprava těchto odborníků je rovněž prioritou Evropské unie.

Seznam použitých zkratk

BRS – Bezpečnostní rada státu
CNP – civilní nouzové plánování
CO – civilní ochrana
EU – Evropská unie
HOPKS – hospodářská opatření pro krizové stavy
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS – integrovaný záchranný systém
KI – kritická infrastruktura
KŘ – krizové řízení
KS – krizová situace
KÚ – krajský úřad
MF – Ministerstvo financí
MO – Ministerstvo obrany
MPS – meziresortní pracovní skupina
MU – mimořádná událost
MV – Ministerstvo vnitra
MZ – Ministerstvo zdravotnictví
NATO – Severoatlantická aliance
ORP – obec s rozšířenou působností
SSHR – Správa státních hmotných rezerv
ÚSÚ – ústřední správní úřad
VŠ – vysoká škola
VCNP – Výbor pro civilní nouzové plánování
ZOZ – zvláštní odborná způsobilost
ZZS – poskytovatel zdravotnické záchranné služby

Obsah předmětových bloků studijních oborů vyššího odborného a vysokoškolského studia zahrnujících problematiku ochrany obyvatelstva a krizového řízení realizovaných v rámci příslušných akreditovaných studijních programů.

1. Obecná část

- základní cíle a východiska řešení problematiky krizového řízení v ČR i zahraničí;
- management, metody a nástroje řešení krizových situací;
- informační a komunikační systémy;
- připravenost na krizové situace a jejich řešení;
- ekonomické aspekty připravenosti na krizové situace a jejich řešení;
- základní úkoly ochrany obyvatelstva.

2. Speciální část

- obrana státu;
- ochrana obyvatelstva;
- krizové řízení;
- ochrana ekonomiky;
- kritická infrastruktura;
- vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek;
- hospodářská opatření pro krizové stavy;
- integrovaný záchranný systém.

Základní obsahové rámce pro vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

MODUL		Obsah vzdělávacích modulů
OZNAČENÍ	NÁZEV	
A	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ PŘI NEVOJENSKÝCH KRIZOVÝCH SITUACÍCH	<p>Legislativa a základní pojmy Civilní nouzová připravenost EU a NATO Systém KŘ v ČR, jeho úkoly, funkce Orgány KŘ a vzájemné vazby Havarijní plány Krizové plány Plány krizové připravenosti Typové plány a jejich rozpracování Způsoby zpracování krizové dokumentace Činnost bezpečnostních rad Činnost krizových štábů Hospodářská opatření pro krizové stavy Činnost povodňových a nálezových komisí Povodňová ochrana Kybernetická bezpečnost</p>
B	OBRANA STÁTU	<p>Legislativa a základní pojmy Zapojení ČR do NATO Systém obrany státu (prezident, parlament, vláda, BRS, ÚSÚ, KÚ, ORP a výkonné prvky) Armáda ČR (úkoly Armády ČR, použití Armády ČR při řešení mimořádných a krizových situací nevojenského charakteru) Plány obrany státu Národní systém reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu Branná povinnost Výběrové doplnění ozbrojených sil a mobilizace Příprava občanů k obraně státu</p>
C	OCHRANA OBYVATELSTVA	<p>Legislativa a základní pojmy Ochrana obyvatelstva (civilní ochrana) v zemích EU a NATO Varování, vyzoomění a způsob poskytování tísňových informací Evakuace a nouzové přežití obyvatelstva Ukrytí obyvatelstva, požadavky ochrany</p>

MODUL		Obsah vzdělávacích modulů
OZNAČENÍ	NÁZEV	
		<p>obyvatelstva v územním a stavebním řízení, stavebně technické požadavky na stavby CO a stavby dotčené požadavky CO, kontroly staveb CO a staveb dotčených požadavky CO</p> <p>Individuální ochrana obyvatelstva včetně improvizované ochrany</p> <p>Ochrana obyvatelstva při MU</p> <p>Objekty s větším počtem osob (měkké cíle)</p> <p>Příprava obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku MU</p> <p>Ochrana obyvatelstva v havarijních plánech</p> <p>Preventivně výchovná činnost</p> <p>Ochrana obyvatelstva při stavu ohrožení státu a za válečného stavu</p>
D	FINANCOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANA EKONOMIKY	<p>Legislativa a základní pojmy</p> <p>Financování opatření při řešení MU</p> <p>Finanční zabezpečení IZS</p> <p>Rozpočtový proces a rozpočtová pravidla</p> <p>Finanční zabezpečení krizových opatření</p> <p>Všeobecná pokladní správa</p> <p>Účelová rezerva na krizové situace</p> <p>Financování obnovy území</p> <p>Krizové řízení v bankovním a finančním sektoru – ochrana ekonomiky</p>
E	VNITŘNÍ BEZPEČNOST A VEŘEJNÝ POŘÁDEK	<p>Bezpečnost státu a její zajištění mimo období krizových stavů</p> <ul style="list-style-type: none"> - legislativa v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku se zaměřením na zákon o Policii ČR a jeho prováděcí předpisy, - organizační struktura Policie ČR - spolupráce s ostatními bezpečnostními sbory, obecní policií, ozbrojenými silami a dalšími subjekty při zajišťování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, - specifické postavení Policie ČR při plnění úkolů v integrovaném záchranném systému a její podíl na zpracování a realizaci havarijních plánů, - řešení bezpečnostních událostí

MODUL		Obsah vzdělávacích modulů
OZNAČENÍ	NÁZEV	
		<p>nedosahujících intenzity krizové situace.</p> <p>Zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku za krizových stavů, krizové řízení a plánování u MV a bezpečnostních složek státu</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení a spolupráce MV a Policie ČR v ústředních a územních orgánech krizového řízení veřejné správy, - provázanost jednotlivých krizových plánů v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, - druhy a skladba typových plánů z hlediska bezpečnostních rizik
F	HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY	<p>Legislativa a základní pojmy</p> <p>Místo a úloha HOPKS v bezpečnostním systému ČR</p> <p>Principy fungování a nástroje realizace systému HOPKS</p> <p>Úloha správních úřadů v systému HOPKS</p> <p>Systém nouzového hospodářství</p> <p>Systém hospodářské mobilizace</p> <p>Státní hmotné rezervy</p> <p>Regulační opatření a infrastruktura HOPKS</p> <p>Plánování věcných zdrojů pro řešení krizové situace</p> <p>Systém vyžadování věcných zdrojů za krizové situace</p> <p>Informační podpora HOPKS</p>
G	INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM A POŽÁRNÍ OCHRANA	<p>Legislativa a základní pojmy</p> <p>Složky IZS, jejich koordinace</p> <p>Úrovně řízení IZS</p> <p>Úkoly státních a samosprávných orgánů IZS</p> <p>Příčiny MU a související povinnosti právnických a fyzických osob</p> <p>Dokumentace IZS</p> <p>Komunikace v IZS</p> <p>Ekonomické aspekty IZS</p> <p>Krizové štáby a strategická úroveň řízení</p> <p>Využití IZS při mezinárodní spolupráci</p> <p>Dokumentace požární ochrany</p> <p>Školení a odborná příprava zaměstnanců o požární ochraně</p>

MODUL		Obsah vzdělávacích modulů
OZNAČENÍ	NÁZEV	
		Úkoly orgánů kraje a obce v požární ochraně Zřizování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Ekonomické aspekty související s jednotkami dobrovolných hasičů obcí
H	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V OBLASTI ZDRAVOTNICTVÍ	Legislativa a základní pojmy Krizové řízení v resortu zdravotnictví Poskytování zdravotních služeb při MU a KS Krizová připravenost poskytovatelů ZZS Traumatologické plány poskytovatelů zdravotních služeb Traumatologické plány – havarijní plány Pandemické plány Ochrana veřejného zdraví Činnost epidemiologických komisí Mezinárodní zdravotnické předpisy EU-vážné přeshraniční zdravotní hrozby Hospodářská opatření pro krizové stavy Obrana státu, zdravotnická infrastruktura a operační příprava státního území ČR
I	KRITICKÁ INFRASTRUKTURA	Legislativa a základní pojmy Vývoj v oblasti kritické infrastruktury v ČR Působnost orgánů krizového řízení Proces určování prvků KI Kritéria pro určování prvků KI Povinnosti subjektu KI Plán krizové připravenosti subjektu KI Ochrana KI na úrovni EU
J	OCHRANA OBYVATELSTVA A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY	Legislativa a základní pojmy Základy havarijního a krizového plánování ve vztahu ke škole a školskému zařízení Dokumenty řešící bezpečnost školy Složky IZS a jejich přivolání Základní principy ochrany obyvatelstva Základní pravidla pro předcházení a řešení mimořádných událostí Ochrana člověka za mimořádných událostí

Návrh věcného obsahu Zprávy o zhodnocení průběhu plnění koncepce

Po přijetí Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, jejíž plnění se bude pravidelně vyhodnocovat ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR, bylo stanoveno, že „Zprávy o zhodnocení průběhu plnění Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení a stanovení dalšího postupu“ se stanou součástí uvedené zprávy, tj. vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení se budou nově vyhodnocovat ve tříletých cyklech. Ve sledovaném období budou stručně vyhodnoceny a popsány:

- realizace vzdělávání jednotlivých cílových skupin,
- využití stanovených forem vzdělávání,
- činnost meziresortní pracovní skupiny VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti,
- stav finančního a materiálního zabezpečení vzdělávání,
- plnění stanovených úkolů pro realizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje.